

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ

ΗΤΟΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΤ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΤ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

كباب كوك او دڭڭڭڭ "Ητοι

βιβλος τῶν καθηκόντων τῶν προσκυνητῶν, ἢ (καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν) ὁδηγὸς τῶν σα-
θμῶν. Ἐν Κωνσταντινῶν κατὰ τὸ Σκῆ-
ταρι, τελειωθεῖσα τῇ πρώτῃ Δεμαζίνλ-ἔβ-
βελ ἀπὸ φυγῆς Μωάμεθ 1232 (ἀ. Χ. 1816),
εἰς μέγα ὄγκον, 256 σελ. τυρκισί.

(Ἀκολυθία)

Ἰσμὶλ, 12 ὥρ. μακρὰν, ἀνήκει εἰς τὸ
Σανδζάκ τοῦ Ἰκουίου. Ἀπὸ τοῦ Ἰκουίου διαρρέεται
ὁ δρόμος διχῶς διὰ μέσου τοῦ Ἰσμὶλ καὶ διὰ μέ-
σου τοῦ Γεδζὶ πρὸς τὸ Καραμπουνάρ, ἐξ ὧν ὁ
πρῶτος ὑπάρχει δυσκολώτερος διὰ τὰ πολλὰ νερά.
Μεταξὺ Ἰσμὶλ καὶ Καραμπουνάρ κεῖται ξενόστις
ἀμμώδης δρόμος, Ἰελεκὶ Μπουρουὺν ὀνο-
μαζόμενος. Διὰ τὰ ἰσόμενα ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ
Ἰσμὶλ νερά καὶ διὰ τὰς ἐκχυλίσεις τῆς λίμνης τοῦ
Ἰκουίου μολύνεται ἢ αὐτὸσε ἀτμοσφαῖρα. Τὰ ἀν-
τικρῶ τοῦ Ἰσμὶλ βουνὰ ὀνομάζονται ΦοδούλΜπαμπά
Ταγῆ. Ἐπάνω τούτου τοῦ βουνοῦ, ἔνθα βόσκου-
σι πολλαὶ ποῖμναι, δὲν αὐξάνει δένδρον, ὅμως
ὑπάρχει δεξαμενὴ νεροῦ πρὸς πότισιν.

Καρά Μπουναρ, 9 ὥρ. μακρὰν, ἔχει
δξαμίον μὲ δύο Μωαρεδες καὶ ἐν ξενοδοχείῳ,
λουτρὸν καὶ μαγειρεῖον διὰ πτωχούς. Ἐνταῦθα ὑ-
πῆρχε ποῖν τοῦ Ἰκουίου ἢ καθέδρα τῶν Σουλτάνων
τῶν Σελτζουκεδῶν ἐν ἔτει Ἐγείρας 862 (1457
ἀ. Χ.), καὶ ἐκυριεύθη παρὰ Μωάμεθ τοῦ Β'. Ἐν-
ταῦθα κατασκευάζουσι κάλλινα τζουράπια. Ὅταν
κινῆται τις ἀπὸ τὸ Καραμπουνάρ, ἀπαντᾷ κατὰ
μὲν ἀριστερὰν τοῦ δρόμου ἀλικὴν, κατὰ δὲ δεξιὰν
φρικτοῦ τινα τόπον, κουμμπουρνου (ἀμμώδης ἀ-
κρωτήριον) ὀνομαζόμενον, καὶ κατὰ δεξιὰν τοῦ-

του ἔχῃ πολλῆς συμπεπτωκυίας γῆς, ἢ ὅποια
κατέχουσεν ἐνταῦθα τὸν τόπον.

Ἐρεκλι (Ἡράκλεια), 12 ὥρας μακρὰν,
ἐνταῦθα ὑπάρχει τὸ ἡμισυ τοῦ δρόμου ἀπὸ Κων-
σταντινουπόλεως εἰς Μέκκαν· ἔχει δὲ δύο δξαμία,
τὸ μὲν κτισθὲν ὑπὸ Καραμάνογλου Ἰμπραχίμ Μπέη,
τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ Σεχαμπεδδὶμ, ὅστις κεῖται ἐνταῦθα
ἐνταφισμένος. Εἰς τὰ περίξ εὐρίσκονται πολλαὶ
λίθωμεναι πηγαί, καὶ ἐπομένως σαλακίται. Ἐν-
ταῦθα ὑπάρχει πολὺ πλῆθος ἑπωρικῶν, καὶ μόλι-
σα ἀπιδίων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπαριθμοῦνται 90 εἶδη.
Ἡ πόλις ἐκυριεύθη τῷ 862 (1457) ὑπὸ Μωάμεθ
τοῦ Β'. Τὰ νερά τῆς Ἡρακλείας πηγάζουσιν ἀπὸ
τὸ βουνὸν Ἀρδὶς, καὶ ἡ πηγὴ αὐτῶν ἀποδίδεται
κατὰ φήμην τινα εἰς τι θάυμα τοῦ χαλίφου Ὁμάρ.
Ἡ ἄγρυσα γέφυρα ἐπὶ τούτου τὸ ἡνωμένον νερὸν ὀ-
νομάζεται Τσαοὺς Κοπρί. Ἐνταῦθα γίνεται
ἀνάπαισις μιᾶς ἡμέρας καὶ φιλοδωρία πρὸς τοὺς
σαίνοντας τὰς σκηνάς, ὑδροφοροὺς καὶ διώκοντας
τὰ μουλάρια.

Οὐλουκισλά, 9 ὥρ. μακρὰν, ἔχει δξα-
μίον, δύο ξενοδοχεῖα, καὶ ἀνήκει εἰς τὸ Σανδζάκ
Ἀθανα. Ὁ δρόμος ἄγει πλησίον τοῦ ἐπὶ τὸ βου-
νὸν κειμένου μοναστηρίου, Γκόλκ Καλαασῆ, τὸ ὀ-
πιῶν ἐκυριεύσεν ὁ Μωάμεθ τῷ 872 (1467).

Τσεφτεχάν, ἦτοι διπλοῦν ξενοδοχείον,
ἔχει μισθὴν ὥραν μακρὰν θερμὴν πηγὴν· ὁ δρόμος
εἶναι πετωδῆς. Εἰς τὰ περίξ βουνὰ εὐρίσκονται
διάφορα χωριά. Μία θερμὴ κατοικία ὀνομάζεται
Ταυριλί Γιαϊλάκ. Ἐντεῦθεν εἰς τῆς μεγάλης θε-
ρμῆς οἰκίας, Ραμαζάνογλη, ἄγει ὁ δρόμος δια-
κόπιον πολλαίς ποτάμιον τι, τὸ ὅποιον (ὡς ὁ δρό-
κων παρὰ τῇ Νικαία) ὀνομάζεται Κηρκ Γκισαῖδ.
Ὡς ἡμισυ σαθμὸν ἀπὸ τὸ Τσιφτεχὸν φουακίει
τούτο τὸ ποτάμιον ἀπὸ ἄλλα μικρότερα τόσον,
ὡσε ἐσθῆθ γεφύρον, ὀνομαζόμενον. Ἀκ Κοπρί,

μεθ' ὃ χύνεται εἰς τὸν ποταμὸν Καρὰ Σού. Ἀπὸ τὸ Τσιφτεχάν εἰς εἰς τὸ Ραμαζανουγληαῖλου ὁ δρόμος ὑπάρχει λογγώδης καὶ βουνώδης, 9 ὥρας μακρὰν. Κατὰ δεξιάν του δρόμου κείται ἐπὶ κορυφῆς βουνού τὸ φρούριον Δολέκ καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ παρουμαζομένη ἀτραπός· οὗτος ὁ τόπος πλαυτεῖ μεταλλῶν.

Τσ ακιδ, 11 ὥρας μακρὰν, ἔχει ξενοδοχείον, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου ρεῖε τὸ ὀνομαζόμενον Τσακιδ νερόν, ἐτι δὲ 2 ἔτερα, τὸ μὲν Τσαούς γὰν ὀνομαζόμενον, τὸ δὲ Ρισουλούκ' ἐπάνω τῶν βουνῶν ὑπάρχουσι καταπεπτωκότα φρούρια.

Ἀπὸ τὸ Τσακιδ εἰς Ἄδανα ἄγουσι δύο δρόμοι, ὁ μὲν περὶ τὸ βουνὸν Καργά Κεσμὲξ καὶ περὶ τὸ βουνὸν ἱτ μιλιμὲξ, χωρὶς γὰ διαβῆ τις τὸν ποταμὸν Τσακιδ, ὁ δὲ ἄγει ἐπάνω τούτου τοῦ ποταμοῦ εἰς Ἄδανα, σπέχουσαν 9 ὥρας, κτισθεῖσαν ὑπὸ Ἀαρῶν Ἀρ-Ρασιδ τῷ 891 (1486) καὶ κυριευθεῖσα ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β'. κείται δὲ ἐν τῇ ὄχθῃ τοῦ Σιγάν (τοῦ ἰδίου ὡς Τσακιδ), ὅστις εἰσβάλλει εἰς τὸν Δεζιγάν (Πύραμον) καὶ μετ' αὐτοῦ μεταξὺ Ἰσοῦ (Αἰῶς) καὶ Ταρσοῦ εἰς τὴν Θάλασσαν. Ἐνταῦθα ἀναπαύονται οἱ προσκυνηταὶ καὶ φιλοδωροῦσι πάλιν.

Μασσὶς (Μόψου ἐστὶ), 6 ὥρας μακρὰν Ἀδάνων, παρὰ τῇ ὄχθῃ Δεζιγάν, συνίσταται εἰς δύο ἀντίθετα φρούρια συνεχόμενα διὰ πετρίνου γεφύρας ἐπὶ τῷ ποταμῷ, εἰς τὴν ὁποίας τὸ πλάγιον κείται περίφημος εἰς τὸν ποταμὸν προσκυνητῶν, ὀνομαζόμενος Γεδιλέρο, ἥτοι τῶν 7 ὁρίων. Τὸ παρὰ τῇ Μόψου ἐστὶ βουνὸν ὀνομαζέται Δζεμπελου-νούρ, ἐνθα φύουσι ὑάκινθοι, ἀσάχεις ἀρωματικοὶ καὶ μυρραγόροι, καὶ ἐκτείνεται εἰς εἰς τὴν Θάλασσαν· κατὰ δεξιάν τοῦ βουνοῦ, ἀπὸ τῆν Μόψου ἐστὶν πρὸς τὸ Κουρδ-Κουλαγῆ, φαίνεται μακρόθεν τὸ ἔρημον φρούριον Σαχμεράν, πλησίον τοῦ ὁποίου κατοικοῦσι Γουρκομάνι, ἔχοντες καλὰ ὄλογα καὶ τζέργας. Λόγος ἀδεται, ὅτι ἐνταῦθα κατοικῶν ὁ Λοκμάνος καὶ Δανιγλ, οἱ ὁποῖοι ἐξήτηον εἰς τὰ βουνα βότανα κατὰ τοῦ θανάτου.

Κουρδ-Κουλαγῆ, ἥτοι ὠτίου λύκου, 9 ὥρας μακρὰν, ἀνήκει εἰς τὸ Σανδζακ Μασσὶς, καὶ ἔχει χάνιον, ἥτοι ξενοδοχείον, κτισθὲν ὑπὸ τοῦ Μπαϊραμπασιά· ὁ δρόμος εἶναι ἀμμοῶδης. Ἐνταῦθεν εἰς τὸ Παῖας ἄγουσι δύο δρόμοι, ὁ μὲν ἄνω διὰ τοῦ βουνοῦ, ὀνομαζόμενος σιδηρὰ πύλη (Τι-

μοῦρ καποῦ) καὶ Μποραζκομπρή, ὁ δὲ παρὰ τῷ αἰγιαλῷ τῆς θαλάσσης, Ἀσίρ, καὶ οὗτοι ὑπάρχουσι οἱ δύο εἰς τὸν δρόμοι, ἐνθα συνεστράτευσαν ὁ Δαρεῖος καὶ Ἀλέξανδρος κατ' ἀλλήλων, καὶ τῶν ὁποίων τὴν θέσιν διεσαφήμισε πρὸ ἐλίγου ὁ Ἄγγλος Ρενυέλος ἐν τῷ συγγράμματι του περὶ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν 10,000 Ἑλλήνων ἐκ τῆς Περσίας. Ἡ σιδηρὰ πύλη ὑπάρχει θόλος τις, καὶ ἐνταῦθα λαμβάνεται κουμερκιατικὸν δρόμον (Μπαδζ.)

Παῖας, 10 ὥρας μακρὰν· ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγορᾶς ἴσανται δύο μεγάλα λίθινα χάνια ἀντικρὺ ἀλλήλων. Ὁ ἀγὼ εἶναι νοτερός· τὰ ὀπωρικὰ ἐν ἀφθονίᾳ. Ἡ ἀγορὰ καὶ τὸ δζαμίον ὁμοῦ μὲ τὸ λουτροῦν καὶ χάνιον ἐκτίσθησαν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Σοκολί Μωάμεθ πασιᾶ. Ἡ πόλις κείται παρὰ τῷ αἰγιαλῷ τῆς θαλάσσης καὶ ἀνήκει εἰς τὸ Σανδζακ τῆς Μόψου ἐστὶς. Μεταξὺ Παῖας καὶ Μπελάν ὑπάρχει τὸ μονοπάτιον Σακαλ τρυτάν. Ἐπάνω τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ ὑπάρχει τὸ φρούριον Μεργίς, ἐνθα ἔρχεται τις μόνον διὰ τοῦ δρόμου τοῦ Βαγράς, πλησίον τοῦ ὁποίου ὑπάρχει χωρίον τι, Γελέκ, μὲ ὀλίγον νερόν. Εἰς τὸ Παῖας εὐρίσκονται ὠραιόταται θερμαὶ κατοικίαι.

Ἰσκειυδεροῦν (Ἀλεξανδρέτιη) κείται παρὰ τῷ αἰγιαλῷ τῆς θαλάσσης, κτισθεῖσα ἐπὶ τοῦ χαλίφου Βασσίκ ὑπὸ Ἰμπν Ἐμπι Δανιδ.

Μπελάν, 9 ὥρας μακρὰν, ἀνήκει εἰς τὸ Ἀλέππον, καὶ ἔχει καλὸν ἀέρα καὶ νερόν, ἐτι καλοὺς κερτέδες. Τὸ δζαμίον καὶ χάνιον ἐκτίσθησαν ὑπὸ τοῦ σουλτάνου Σελήμ. Ἐνταῦθα λαμβάνεται κουμερκιατικὸν δρόμον. Τὸ φρούριον ὀνομαζέται Μπέδρ Γαφῆρ.

Καραμιταχανῆ, κοινῶς Μπαλαμίτ, ὥρας 4 μακρὰν, ἔχει μέγα ξενοδοχείον.

Ἀντακιά (Ἀντιόχεια), 4 ὥρας μακρὰν, ἔχει 12 Τουρκικῶν μελιῶν τὴν περίμετρον τείχη, 7 πύργους, διὰ τῶν τριῶν ρεῖε ὁ Ὄρουτης ποταμός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἄγουσι πολλαὶ γέφυραι. Ἐνταῦθα κείται ἐνταφιασμένος ὁ ἀπόστολος Ἰακώβ, τὸν ὁποίου οἱ Μουσουλμάνοι ὀνομαζοῦσι χαμπίμπου-Νεδζάρ, καὶ παρ' αὐτῷ ὁ Σιμεών. Εἰς ἐν τῶν λουτροῦν ὑπάρχει καὶ τὸ μνημεῖον τοῦ ὑδροφύρου Σείγου Ἰμπραχίμ. Ἡ Ἀντιόχεια ἐκρυ εὐθὺ τῷ 16. ἀπὸ Ἐγείρας. Τὸ παρὰ τῇ Ἀντιόχειᾳ ὄρος Λικαμ ἐκτείνεται εἰς τὸν Λιζάνου, καθὼς καὶ τούτο φησὶ εἰς τὸ χωρίον Ἀράδζ, οὗ μακρὰν τῆς Μίκκας. Ἡ πηγὴ τοῦ Ὄρουτου, Λασσῆ,

εἶναι ἀπὸ τινα τρύπαν μεταξὺ Μπααλμπέκ καὶ Χόμς, πλησίον τοῦ χωρίου Ρεές, καὶ χύνεται εἰς τὴν λίμνην Κουδς, εἶτα δὲ διαρρέει ὑπὸ τὴν γέφυραν τὴν εἰς τὸν δρόμον τοῦ Χόμς, καὶ χύνεται εἰς τὴν λίμνην Ἀφαιμιά, πάλιν δὲ ἐξέρχεται ἐξ αὐτῆς, διαρρέει ὑπὸ τῆς ὀνομαζομένης σιδηρᾶς γεφύρας (δζιτρ χαδιδ) κατὰ δυσμάς, ἐνθα τότε ρεῖε εἰς τὴν Ἀντιόχειαν καὶ εἰσβάλλει πλησίον Σοβειδῆ εἰς τὴν Θάλασσαν. Εἰς αὐτὸν χύνονται οἱ ποταμοὶ Νέχρ Μενιά, Νέχρ Ἀφρίν καὶ Νέχρ Μπαγκράκ. Κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν Μωαμεθανῶν ἀνελήθη ὁ Ἰησοῦς ἐν Ἀντιόχειᾳ εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐνταῦθα ἀναπαύονται μίαν ἡμέραν οἱ προσκυνηταὶ καὶ φιλοδωροῦσι.

Σεμπακά, καὶ Ναμιέ ὀνομαζόμενον, 7 ὥρας μακρὰν, ἔχει χάνιον, περικυκλωμένον ἀπὸ πολλα χωρία· ἐτι δὲ καλὰς ἐλαίας καὶ σῦκα.

Σουγούρ, ἡ καὶ Σειζέρο ὀνομαζόμενον, 12 ὥρας μακρὰν, ἔχει μεγάλην λίμνην γέφυραν ἐπὶ τοῦ Ὄρουτην, δζαμίον κτισθὲν ὑπὸ Κεζλαραγὰ Μωάμεθ Ἀγὰ, καὶ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Κιοπροῦλη Μωάμεθ πασιᾶ, καὶ πολλοὺς λότους καὶ ροῖδια. Ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ἡ καθέδρα τοῦ Χατέμ Ταῖς, τοῦ ἐλευθερωτάτου τῶν Ἀράβων. Ὁ δρόμος ὑπάρχει κοπιαστικός, ἀνήκων εἰς τὸ Ἀλέππον.

Μεδίκ, 12 ὥρας, κωμόπολις μὲ φρούριον παρὰ τῷ Ὄρουτῃ, καθὼς καὶ τὸ Σουγούρ καὶ Σεμπακά· πλησίον ὑπάρχει λίμνη γέμουσα πολλῶν ὀψαρίων. Μεταξὺ Μεδίκ καὶ Χαμα κείται τὸ φρούριον Σαδζάρ ἐπάνω λόφου, εἰς τὸ ὁποῖον τὴν ὑπέρειαν ρεῖε ὁ Ὄρουτης, ἐπὶ τὸν ὁποῖον ἄγει γέφυρα.

Χαμά (Ἐπιφάνεια), 10 ὥρας μακρὰν, κείται παρὰ τῷ Ὄρουτῃ μὲ φρούριον ἐπάνω ὠραίου λόφου· ἐνταῦθα ὑπάρχει τὸ μέγιστον καὶ περὶφημότατον ὄλων τῶν Δολαπίων, ἥτοι τροχῶν νεροῦ, ὀνομαζόμενον Μωαμεθανικόν. Οἱ προσκυνηταὶ ἀγοράζουσι ὡς ἐπιτοπλείστου ἐνταῦθα τὸ ἀπαιτούμενον εἰς τὸ Ἰχράμ, τρεῖς ὡν τῶν προσκυνητῶν, πανίου. Αὕτη ἡ πόλις ἐκυριεύθη τῷ 14. ἀπὸ Ἐγείρας. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι τὰ κάλλινα βερύκοκκα, καὶ ὠραιότατον λουτροῦν ἐκ πολυγρομάτου μαρμαροῦ, κτισθὲν ὑπὸ Ἐσάδ Πασιά. Ἐνταῦθα ἐπισκέπτονται εὐλαθείας χάριν τὰ μνημεῖα τοῦ μεγάλου Σείγου Βαῖάζετου Μπασαμῆ, καὶ τοῦ περὶφημοῦ ὑπομνηματιστοῦ τοῦ Κοραίνου, Ἀμπουλλῆς ἐκ Σαμαρκανδῆς. Ἐνταῦθα ἀναπαύονται μίαν ἡμέραν οἱ προσκυνηταὶ καὶ διδοῦσι τὰ συνελθμένα δῶρα.

Χέμς (Ἐμεσσα), 10 ὥρας μακρὰν. Ἐνταῦθα φυλάττεται τὸ Κοράνιον Ὄσμάν τοῦ Χαλίφου, τὸ ὁποῖον ἀνοίγεται τότε μόνον, ὅτε χρεῖα βροχῆς, ἐπειδὴ ἡ ἀνοιξὶς οὗτου κατὰ τὴν πίεσιν τοῦ λαοῦ προξενεῖ βροχὴν *). Κατὰ δυσμάς ταύτης τῆς ὀμοίως παρὰ τῷ Ὄρουτῃ κειμένης πόλεως ὑπάρχει λίμνη τις μὲ πολλὰ ὀψάρια, τῆς ὁποίας κατ' ἀρκτου ὑπάρχει πρόχωμα μέγα ἀπ' ὀνατολῆς κατὰ δυσμάς 1287 πηχῶν τὸ μήκος, ὀποδιόδομενον εἰς τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον, ἐν τοῦ ὁποίου τῷ μέσῳ ὑπάρχουσι δύο ἐπαλξεις (μετερίζια) συνθεμένα ἐκ 40 λίθων. Οἱ ἐγκάτοικοι τῆς Ἐπιφανείας εἶναι περίφημοι διὰ τὴν ὠραιότητά των, μάλιστα δὲ αἱ γυναῖκες. Ἡ πόλις ἐκυριεύθη τῷ 14 ἀπὸ Ἐγ. (635) ἀπὸ τοῦς Μουσουλμάνους. Ἐνταῦθα κείται ἐνταφιασμένοι 30 προφῆται καὶ μεγάλοι ἄνδρες.

Ἰκί Καπουλή, καὶ Χασσιέ ὀνομαζόμενον, 12 ὥρας μακρὰν, ξενοδοχεῖον τι μὲ μερικὰ ὀσπίτια. Μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ ἀκόλουθου εἰρημοῦ Νεμπέκ ὑπάρχουσι τὰ φρούρια Πιρίνδζ καὶ Ἄτς, ἐνθα ἐν καιρῷ τοῦ ταξιδίου τῶν προσκυνητῶν ὑπάρχει φουρά πρὸς ὑπεράσπισίν των. Ἐπειδὴ ὁ τόπος οὗτος ὑξερεῖται νεροῦ, ἐκτίσθησαν ἀπ' ἐδῶ μέχρι Δαμασκοῦ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον λάκκοι ὕδατων (ζέρναι) πρὸς φύλαξιν τοῦ ἐκ βροχῶν νεροῦ.

Νεμπέκ, 9 ὥρας, ἀνήκει εἰς τὴν Δαμασκόν· ἔχει δὲ ἐξαιρετὰ ἀπέδια.

Κατιφά, 10 ὥρας, ἔχει δζαμίον ὑπὸ Σιναυπασιά, τοῦ πορθητοῦ, κτισθὲν. Ἄμα ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ εἰσοῦ τῆς Κατιφᾶς, βλέπει τις τὴν Δαμασκόν. Οἱ προσκυνηταὶ κοιμῶνται ἐν τῷ χωρίῳ

*) Καὶ ἐν τῇ Τουρκικῇ γεωγραφίᾳ (Δεζιγάν νουμά σελ. 591, σίχ. 1 — 2) ἀναγινώσκωμεν ὡσαύτως περὶ τούτου τὸν ἀκόλουθον τρόπον·
و بو حص قلعي (صحنه) عثمان كه خالد بن الوليد اسميله
شوردر انده موصوحدر بو مصحفي
قلعه دود چقا رملر وچقا رقلري وقتله
عظيم طوفان ويغور اولور محربرد
ἤγουν, καὶ εἰς τοῦτο τῆς Ἐμείσεως τὸ κάβρον εὐρίσκεται τὸ Κοράνιον τοῦ Ὄσμάνου, γνωστοῦ ὑπὸ τὸνομα Χάλεδ μπέν Ἐλ Βελιδ, τὸ ὁποῖον δὲν ἐκβάλλεται τοῦ φρουρίου, διότι ὅτε ἐξαγεται, πείρα ἀπεδείχθη, ὅτι γίνεται μέγας κατακλυσμός καὶ βροχῆ.

Ἄλλακοι ἔμπροσθεν τῆς Δαμασκού, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμβαίνουναι τὴν ἐπαύριον πρῶτ' ἐπιστρέφοντες δὲ κοιμῶνται ἐν τῷ χωρίῳ Ρουμά παρὰ τῇ Δαμασκῷ, καὶ τὴν ἐπαύριον φθάνουσιν εἰς τὴν Κατιφᾶν.

Δαμασκός κείται 7 ὥρας μακρῶν Κατιφᾶς. Πλησίον Δαμασκού θέλει γένη κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰσλάμ ἢ δευτέρα παρουσία. Ἡ ἀραιότης τῶν πέριξ τῆς Δαμασκού εἶναι τόσον περιδότης, ὥς ἀριθμεῖται μεταξὺ τῶν τεσσάρων παραδεισῶν τῆς Ἀσίας. Ἡ Δαμασκός ἔχει ὠραιότατα ἄνθη καὶ ὀπωρικά, μάλιστα δὲ ἀπίδια, δαμάσκηνα, πιτάκια, σίκα, κάλαμου ζακχάρεως, σμύδαλα, λεμόνια, πεπόνια, ροῖδια κτ. Ἐνταῦθα κεύνται ἐνταφιασμένοι πολλοὶ τῶν πρώτων ἡρώων τοῦ Ἰσλάμ, δι' ὃ καὶ ἡ πόλις συναριθμεῖται μεταξὺ τῶν πρώτων τῶν ἀξίων ἐπισκέψεως εὐλαθείας χάριν παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις. Ἐν αὐτῇ κατοικεῖ πασιᾶς τριῶν Τουρῶν, καὶ εἰς Μολλάς. Ἡ Δαμασκός ἐποικωρήθη μὲν ὑπὸ τοῦ Ἐμπν Ὀμπεϊδᾶ, τοῦ στρατηγοῦ Ἀβουβέκρου, τῷ 13. ἔτει ἀπὸ Ἐγείρας, ὅμως τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐκυριεύθη ἐπὶ τῆς χαλιφείας Ὀμάρου. Ἐπτὰ πύλαι τῆς πόλεως ὀνομάζονται κατὰ τοὺς ἑπτὰ Πλανήτας ἀστρολογικῶς, ἕτεροι δὲ δύο ὀνομάζονται πύλαι τῆς χαράς καὶ τῆς νίκης. Τὰ τεῖχη ἀνεωθήσαν τῷ 590 (1193 ἄ. Χ.). Εὐρίσκονται πλεον ἢ 200 λουτρά, πολλὰ δζαμία, μοναστήρια, σχολεῖα καὶ μαγειρεῖα διὰ πτωχοῦς. Τὸ μέγιστον δζαμίον, τὸ τῆς φαμιλίας Ὀμμιά, τὸ πρῶτον ἀριστοῦργημα Σαββρακηνικῆς τεκτονικῆς κατὰ τὸ 96 (714 ἄ. Χ.), ἀνανεωθὲν ὑπὸ Βελιδ, υἱοῦ Ἀπδουλ-Μελέκ, τῷ 460 (1067 ἄ. Χ.), ἐγαλάσθη τὸ πλεῖστον ὑπὸ πυρκαϊᾶς. Ἐντεῦθεν ἀπέρχονται εὐλαθείας χάριν εἰς τὸ μνημα, ἔνθα κείται ἐνταφιασμένη ἡ κἀρα τοῦ Ἰωάννου. Κατ' ἀνατολᾶς τοῦ δζαμίου ῥεεῖ ὁ ποταμὸς Μπανιάς, κατὰ δὲ δεξιῶν τοῦ ἀμβωνος εἶναι ὁ σταθμὸς τοῦ προφήτου Χισέρ, καὶ τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Μωαβία. Δι' ἀναπηδῶσαι πηγαὶ (σιαδριδανια) τοῦ δζαμίου λαμβάνουσι τὸ νερὸν ἀπὸ τῶν ποταμῶν· ἔχει δὲ τὸ δζαμίον τρεῖς Μναρεῖδες, ἐξ ὧν ὁ εἰς ὀνομάζεται τοῦ Ἰησοῦ, ἐπειδὴ αὐτὸς θέλει καταβῆ, καθὼς λέγουσιν, εἰς τὴν συντέλειαν τοῦ κόσμου κατὰ γῆς, ἔνθα θέλει ἐμφανισθῆ καὶ ὁ Χισέρ, ὅς ἐστι ἐφ' ὅσον ἐπεριφέρετο ἐπὶ τῆς γῆς, προσήχητο καθ' ἡμέραν ἐνταῦθα· 75 Μουαζίναι, ἦτοι κήρυκες τῆς προσευχῆς, ἀλλάζονται τοιοῦτοτρόπως

ἀναμεταξύ των, ὥς πάντοτε δεκαπέντε κηρύττουσιν ἐν ταυτῷ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι δύο Κοράνια ἐκ τῆς χειρὸς Ὀσμάν καὶ Ἀλῆ, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον, ἐπὶ τῷ ὁποίῳ δεκνύονται ἔτι οἱ σαλαγκμοὶ αἵματος ἐκ τῆς δολοφονίας τοῦ Ὀσμάνου, ὅς ἐπεσεν ἐν τῷ δζαμίῳ προσευγόμενος, ἐκομίσθη ἐνταῦθα ἀπὸ Ταμπερί. Τὸ δζαμίον ἔχει ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς 548 βήματα τὸ μήκος, καὶ ἀπὸ τὸ Μεχράπ (τὸ θυσιαστήριον) ἕως εἰς τὴν ἀντιθετον πύλην 150 βήματα τὸ πλάτος. Ἐν τῷ προαυλίῳ ἀναπηδῶσι τρεῖς πηγαὶ, καὶ μία πολλὰ μεγόλη ἀκτὶς ὕδατος ὀνομάζεται Καρπουζ καλδηράν. Ἡ Δαμασκός ἀναφέρεται εἰς τὸν περιδότηον ὄρκου τοῦ Κορανίου, καθ' ὃν ὁ θεὸς ὁμνυεῖ εἰς τὴν πόλιν τοῦ σύκου, τῆς ἐλαίας καὶ τοῦ ὄρου Σινᾶ, ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν πόλις τοῦ σύκου, καὶ πόλις ἐλαίας εἶναι ἡ Ἱερουσαλήμ. Πλησίον τῆς ἀγορᾶς Γκοκμεϊδᾶν ὑπάρχει ὠραῖον δζαμίον τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάνου μὲ δύο Μναρεῖδες, μὲ σχολεῖον, νοσοκομεῖον καὶ μαγειρεῖον διὰ πτωχοῦς, ἔτι δὲ δζαμία παρὰ τοῦ Δερβίς καὶ Σινανασιαῖ κτισθέντα, πολλὰ ξενοδοχεῖα καὶ παζάρια, κτισθέντα ὑπὸ Ὀθωμανικῶν βεζύρων, περιπάτοι ἔμπροσθεν τῶν καφφενείων, κηποι πέριξ τῆς πόλεως, ὄφθονία νεροῦ, ἑπτὰ ποταμοὶ, πολλὰ πηγαὶ, μία λίμνη, εἰς ἣν χύνεται ὁ ποταμὸς Βέρδας καὶ ἄλλοι. Τὰ περιφημώτατα μνημεῖα ὑπάρχουσι τὸ τοῦ Μωαβία, Νουρεδδάνου, Βελιδ-Ἀπδουλ-Μελέκ καὶ Μαχμουτ Ζεγγί ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸ τοῦ Μπελαλή Χαμπεσῆ ἔξω τῆς πόλεως.

Σαλεχιέ, ὥραν μίαν ἀπὸ τῆς πόλεως παρὰ τῷ βουνῷ Κασσιόν, δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς προάξειον τῆς Δαμασκού. Ἐνταῦθα ὑπάρχει δζαμίον ὑπὸ τοῦ Σουλτ. Σελίμ· ἐπάνω τοῦ βουνου Κασσιόν δεκνύουσι τοὺς τόπους (Μακάμ) τῶν τριῶν, ἑπτὰ καὶ 40 ἁγίων, τὸ μνημα Μουσατζαδὲ Ἀλῆ Ἐφέντη καὶ τοῦ Καζηνασκέρου Δαματζαδὲ Μωσμέθ Ἐφέντη, ἔτι τὸ σπύλαιον, ἔνθα ἐφρονεῖθη ὁ Ἄβελ ὑπὸ τοῦ Κάιν, ἔνθα ὁ Ἡλίας ἐκούθη δέκα χρόνους, καὶ ἔνθα (καθὼς λέγουσιν) ὁ Ἰησοῦς προσευχίσθη μετὰ τῶν Ἀποστόλων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν πέριξ Σαλεχιέ πηγῶν λέγεται (καθὼς ὁ τῶν τοῦ Ὀλύμπου παρὰ τῇ Προύσσα) 365. Ἀμέσως ἔμπροσθεν Δαμασκού κείται τὸ μνημεῖον τοῦ Ἀχμέτ πασιᾶ, καὶ ἕως ἐνταῦθα συνοδεύουσιν οἱ ἐγκάτοικοι τῆς Δαμασκού τοὺς προσκύνητάς. (Απολ. ἀπλυθεῖ)